

ΕΥΡΙΠΙΔΗΣ

ΜΗΔΕΙΑ

Μετάφραση

Θ. Κ. ΣΤΕΦΑΝΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

ΚΙΧΛΗ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πρόλογος	9
Μετάφραση	13
Σημειώσεις	87
Ἀρχαῖο κείμενο (ἔνθετο φυλλάδιο)	5
Ἀποκλίνουσες γραφές	53

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τὸ ἔτος 431 π.Χ. ἦταν γιὰ τὴν Ἀθήνα σημαδιακό, ἀφοῦ τὸ ἔτος ἐκεῖνο κατέρρευσαν, δεκαπέντε χρόνια πρὶν ἀπὸ τὴν ἐκπνοή τους, οἱ Τριακονταετείς Σπονδῆς καὶ ξέσπασε ὁ Πελοποννησιακὸς Πόλεμος, ποῦ ἔμελλε νὰ ὀδηγήσει, ἔπειτα ἀπὸ 27 χρόνια, στὴν ταπεινωτικὴ ἤττα τῆς ἡγεμονεύουσας πόλης.

Ξεχωριστὸ γεγονός πρέπει νὰ ἦταν γιὰ τοὺς Ἀθηναίους καὶ οἱ ἀγῶνες τραγωδίας στὰ Μεγάλα Διονύσια τοῦ ἔτους ἐκείνου, ποῦ ἔλαβαν χώρα τέλη Μαρτίου-ἀρχὲς Ἀπριλίου, λίγους μόλις μῆνες πρὶν ἀπὸ τὴν ἔναρξη τῶν ἐχθροπραξιῶν. Ἡ ἰδιαιτερότητα τῶν ἀγῶνων ἀπορρέει ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι συμμετεῖχαν σ' αὐτοὺς οἱ τρεῖς «δυναστεῖες» τῶν μεγάλων τραγικῶν τοῦ 5ου αἰώνα, κάτι ποῦ δὲν μαρτυρεῖται ποτὲ ἄλλοτε. Νικητὴς ἀναδείχθηκε ὁ γιὸς τοῦ Αἰσχύλου Εὐφορίων, τῇ δεύτερῃ θέσῃ κατέλαβε ὁ Σοφοκλῆς, ἐνῶ ὁ Εὐριπίδης, ποῦ κατὰ μέσον ὄρο κέρδιζε μίαν νίκη περίπου κάθε δώδεκα χρόνια, κατετάγη τρίτος μὲ τίς τραγωδίαις *Μήδεια*, *Φιλοκτήτης*, *Δίκτυς* καὶ τὸ σατυρικὸ δρᾶμα *Θεριστές*.

Σήμερα, ἂν καὶ δὲν γνωρίζουμε οὔτε μὲ ποιά ἔργα συμμετεῖχαν οἱ ἀντίπαλοι τοῦ Εὐριπίδη οὔτε τὰ κριτήρια τῶν κριτῶν καὶ τίς προτιμήσεις τοῦ ἀρχικοῦ κοινοῦ, δυσκολευόμαστε νὰ κατανοήσουμε ὅτι μιὰ τραγωδία σὰν τὴν *Μήδεια* κατέλαβε τὴν τρίτη θέση. Καὶ δυσκολευόμαστε γιὰτὶ μοιάζει σχεδὸν ἀυταπόδεικτο ὅτι αὐτὴ ἢ τραγωδία ἀυστηρῆς κοπῆς εἶναι ἔργο καθηλωτικῆς ἰσχύος. Ἡ ἰσχὺς αὐτὴ ἐκπηγάζει καὶ ἀπὸ τὴ σύσταση τοῦ

όλου, πρωτίστως όμως από την άξονική μορφή της Μήδειας, την όποία σφράγισε τελεσιδικώς για τους αιώνες που άκολούθησαν ό Εύριπίδης, είτε πρώτος αυτός μετέτρεψε τόν έκ παραδρομής θάνατο τών παιδιών σέ ένσυνείδητη παιδοκτονία είτε προηγήθηκε ένας από τους λεγόμενους ελάσσονες τραγικούς, όπως έπιμένει μιá άρχαία παράδοση.

Ίσως καμία άλλη γυναικεία μορφή του εύριπιδικού στερεώματος δέν άντιστέκεται τόσο στις συνήθεις ταξινομήσεις και δέν είναι τόσο πολυδιάστατη και άντιφατική όσο ή Μήδεια, ή όποία, όπως έχει γραφτεί, συνδυάζει την αυθάδεια (ισχυρογνωμοσύνη, πείσμα) του Αϊάντα με τή δολιότητα του Όδυσσέα. Πριν ακόμη έμφανιστεί στη σκηνή και πριν άκουστέϊ καν, ή Μήδεια είναι παρούσα μέσα από τά λόγια τών ταπεινών προσώπων της Τροφου και του Παιδαγωγου. Τήν άρχική εικόνα της απόγνωσης διαδέχονται εικόνες άνησυχητικές και άπειλητικές, που έπιτείνονται από τις σπαρακτικές κραυγές και τις κατάρες που έκστομίζει άθέατη ή Μήδεια έσωθεν. Από τή στιγμή ώστόσο που έμφανίζεται στη σκηνή χαρακτηρίζεται από άξιοθαύμαστη αυτοκυριαρχία. Μετερχόμενη άλλοτε θεμιτά και άλλοτε άθέμιτα μέσα, προσεταιρίζεται, έξουδετερώνει ή χειραγωγεί άλληλοδιαδόχως όλους όσοι βρίσκονται άπέναντί της, τόν χορό Κορινθίων γυναικών, τόν Κρέοντα, τόν Αιγέα και τόν Ίάσονα, ώστε να μπορέσει να έξυφάνει και να έκδιπλώσει βαθμιαία τó σχέδιο έκδίκησης, άπροσδόκητο έπιστέγασμα του όποιου συνιστά ή παιδοκτονία. Μόνο στην κομβικής σημασίας σκηνή του διάσημου «μονολόγου» ή Μήδεια ταλαντεύεται προς στιγμήν και παλινδρομεϊ. Όταν τά πράγματα έχουν πάρει άμετάκλητη τροπή με τόν μαρτυρικό θάνατο του Κρέοντα και της κόρης του, που περιγράφεται με άπαραμίλλη άφηγηματική δεξιοτεχνία στην άγγελική ρήση, ή Μήδεια έπιβεβαιώνει την άπόφασή της να θανατώσει τά παιδιά, άπευθύνει προτροπές εις έαυτήν, προκειμένου να μπορέσει να πράξει τó άδιανόητο, και, έπειτα από άδιάλειπτη παρουσία

στή σκηνή για περισσότερους από χίλιους στίχους, εισέρχεται στο σπίτι, από όπου ακούγονται σε λίγο οι έναγώνιες κραυγές των παιδιών. Στή σκηνή τῆς ἐξόδου ἡ Μήδεια, πού βρίσκεται ἤδη πάνω στο φτερωτό ἄρμα ἔχοντας μαζί της τὰ νεκρά σώματα τῶν παιδιῶν, σχεδὸν ἐξισώνεται μὲ θεὸ ἀπὸ μηχανῆς καὶ ἀπευθύνεται στὸν ἀποσβολωμένο Ἰάσονα, σ' αὐτὸν τὸν ἀνελέητο ὕστατο διάλογο, ἀπὸ θέση ἀπόλυτης ἐπιβολῆς.

Μιὰ πρώτη μορφή τῆς μετάφρασης τῆς *Μήδειας* παρουσιάστηκε στὸ θέατρο τὸ 2006.* Στὰ χρόνια πού πέρασαν ἀναθεωρήθηκε ἀρκετὲς φορές, ὡστόσο ὁ προσανατολισμὸς στὸ θέατρο παρέμεινε σταθερὸς, χωρὶς, ἐννοεῖται, νὰ ἀγνοεῖται ὁ ἀναγνώστης. Γιὰ τὶς δικές μου ἀντιλήψεις, ἡ ἀναφορὰ στὸ θέατρο συνεπάγεται, μεταξὺ ἄλλων, αὐξημένη μέριμνα γιὰ τὸν ρυθμὸ τοῦ μεταφρασμένου λόγου καὶ ἀποφυγὴ τῶν ποικιλώνυμων εὐκολιῶν. Συνεπάγεται ἐπίσης, σὲ ἀντίθεση μὲ πρακτικὲς μεταφραστῶν τραγωδίας στὸ πρόσφατο παρελθόν, προσήλωσις στὴν ἀκρίβεια. Καὶ δὲν ἐννοῶ τὴν (ἐνίοτε ἀπατηλὴ) ἀκρίβεια τοῦ γράμματος, ἀλλὰ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἐπίμοχθης προσπάθειας πού ἀξιοποιεῖ τὰ βαθύτερα κοιτάσματα τοῦ ἀρχαίου κειμένου καὶ φιλοδοξεῖ νὰ συγκροτήσῃ λόγο οὐσίᾳ περιεκτικὸ καὶ θεατρικὰ δραστικὸ, ἀποφεύγοντας ἰσοπεδωτικὲς ἐπιλογὲς καὶ διασώζοντας στὸν μέγιστο δυνατὸ βαθμὸ τὸ «ἀνάγλυφο» τοῦ πρωτοτύπου. Σὲ ποιὸ βαθμὸ ἡ μετάφρασις τῆς *Μήδειας* ἀνταποκρίθηκε στὶς ἀπαιτήσεις αὐτὲς θὰ κριθεῖ ἐν τέλει ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, καὶ ὄχι ἀπὸ τὶς ὅποιες προθέσεις.

* Ἀρχικὰ (4 Ἰουνίου 2006) στὸν χώρο τοῦ «Παλαιοῦ Πτωχοκομείου», στὸ πλαίσιο τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ ὀργανισμοῦ «Πάτρα Πολιτιστικὴ Πρωτεύουσα 2006», καὶ ἀργότερα στὸ Θέατρο «Σημεῖο». Τὴ σκηνοθεσία εἶχε ἀναλάβῃ ὁ Νίκος Διαμαντῆς. Τοὺς ρόλους ἐρμήνευσαν ἐπαγγελματίες ἠθοποιοὶ καὶ φοιτητὲς τοῦ Τμήματος Θεατρικῶν Σπουδῶν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν.

Μένει νὰ εὐχαριστήσω ἐκείνους ποὺ μὲ τὸν ἕνα ἢ τὸν ἄλλο τρόπο συνέβαλαν στὴν ὀλοκλήρωση αὐτῆς τῆς προσπάθειας. Τὴ Λένα, τὸν Ὅρέστη καὶ τὴ Μυρτώ, ποὺ μοῦ «παραχώρησαν» τὸν μακρὸ χρόνο ποὺ ἀπαιτήθηκε γιὰ τὴ μετάφραση. Τὸν Σταῦρο Τσιτσιρίδη, ποὺ ὡς πρόεδρος τοῦ Τμήματος Θεατρικῶν Σπουδῶν εἶχε τὴν πρωτοβουλία γιὰ τὴν παράσταση τοῦ 2006. Τὸν σκηνοθέτη Νίκο Διαμαντῆ καὶ τοὺς συντελεστὲς τῆς παράστασης ἐκείνης. Τὴν Ἑλένη Στεφανοπούλου, ποὺ δακτυλογράφησε τὸ ἀρχικὸ κείμενο. Τὴ Γιώτα Κριτσέλη, ποὺ ἀνέλαβε τὴν τυπογραφικὴ λεπτομερεια καὶ διάβασε ὀξυδερκῶς τὴ μετάφραση.

Εὐριπίδης

ΜΗΔΕΙΑ

ΔΕΥΤΕΡΟ ΕΠΕΙΣΟΔΙΟ

(Εισέρχεται ὁ Ἰάσων ἀπὸ τὴν ἴδια πάροδο ἀπὸ τὴν ὁποία εἶχε εἰσέλθει καὶ ὁ Κρέων.)

ΙΑΣΩΝ

Δὲν εἶναι τώρα ἡ πρώτη φορὰ πού τὸ βλέπω,
 τὸ ἔχω δεῖ πολλές· Ἡ ἄγρια ὀργή
 εἶναι κακὸ ἀκαταμάχητο. Ἐσύ,
 ἐνῶ μπορούσες νὰ ζεῖς σ' αὐτὴ τὴ γῆ
 καὶ νὰ ἔχεις τὸ σπίτι σου,
 ἂν σήκωνες ἀγόγγυστα τοὺς ὀρισμοὺς τῶν δυνατῶν,
 450 γιὰ κάποια λόγια σου ἀστόχαστα
 θὰ ἐξοριστεῖς ἀπὸ τὴ χώρα.
 Καὶ ἐγὼ βεβαίως ποσῶς πού νοιάζομαι γιὰ μένα·
 μὴν πάψεις ποτὲ νὰ λές ὅτι ὁ Ἰάσων
 εἶναι ὁ ἐλεεινότερος ἄντρας πού ὑπάρχει.
 Ὅμως γι' αὐτὰ πού εἶπες γιὰ τοὺς δυνάστες
 θεώρησέ το μέγα κέρδος
 πού σοῦ ἐπιβάλλεται ὡς ποινὴ ἡ ἐξορία.
 455 Καὶ ἐγὼ βέβαια, ὅποτε ὀργίζονταν οἱ βασιλιάδες,
 ἐπράϋνα πάντα τὴν ὀργή τους
 καὶ ἀγωνιζόμουν γιὰ νὰ μείνεις. Ἐσὺ ὅμως
 δὲν ἄφηγες νὰ κοπάσει ἡ μωρία σου
 καὶ δὲν ἔπαψες ποτὲ νὰ διασύρεις τοὺς δυνάστες.
 Γι' αὐτὸ ἐξορίζεσαι ἀπὸ τὴ χώρα.
 Ὡστόσο, ἀκόμα καὶ τώρα,
 δὲν ἐγκαταλείπω τοὺς ἀνθρώπους πού ἀγάπησα
 460 καὶ ἤρθα. Νοιάζομαι γιὰ τὸ δικό σου τὸ καλὸ, γυναίκα·
 νὰ μὴ βρεθεῖς μὲ τὰ παιδιὰ στὴν ἐξορία δίχως χρήματα
 καὶ νὰ μὴ στερηθεῖς τίποτα.
 Σέρνει πολλὰ κακὰ μαζί της ἡ ἐξορία.

Μπορεῖ ἐσὺ νὰ μὲ μισεῖς, ὅμως ἐγὼ
ποτέ δὲν θὰ θελήσω τὸ κακό σου.

ΜΗΔΕΙΑ

- 465 Πανάθλιε —δὲν βρίσκω λόγο πιὸ βαρὺ γιὰ ἓναν ἄνανδρο—,
ἤρθες μπροστά μου, ἤρθες, ἐνῶ εἶσαι ὁ χειρότερος ἐχθρός μου
{ γιὰ τοὺς θεούς, γιὰ μένα, γιὰ ὅλο τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων } ;
Δὲν εἶναι θάρρος τοῦτο, δὲν εἶναι τόλμη,
- 470 νὰ ἔχεις ἀδικήσει ἀνθρώπους ποὺ ἀγάπησες
καὶ νὰ ἔχεις μάτια νὰ τοὺς ἀντικρίσεις. Αὐτὸ
εἶναι ἡ μέγιστη ἀπ' ὅλες τὶς ἀρρώστιες τῶν ἀνθρώπων:
ἀναισχυντία. Ὅμως ἔπραξες ἄριστα ποὺ ἤρθες.
Γιατὶ καὶ ἐγὼ θὰ πῶ ὅσα σοῦ καταμαρτυρῶ
καὶ ἡ ψυχὴ μου θὰ ξαλαφρώσει,
καὶ ἐσὺ ἀκούγοντάς τα θὰ πονέσεις.
- 475 Θὰ ἀρχίσω πρῶτα ἀπὸ τὰ πρῶτα.
Σὲ ἔσωσα, ὅπως τὸ ξέρουν ὅσοι ἀπὸ τοὺς Ἕλληνες
μπήκαν μαζί σου στὸ καράβι τῆς Ἀργῶς,
ὅταν ἤρθες νὰ ζέψεις στὸν ζυγὸ
τοὺς ταύρους μὲ τὴν πύρινη ἀνάσα
καὶ νὰ ὀργώσεις στὸν κάμπο τοῦ θανάτου.
- 480 Τὸν δράκοντα, ποὺ φύλαγε ἄγρυπνος
τὸ πάγχρυσο δέρας τυλίγοντάς το
μὲ τοὺς ἀμέτρητους κύκλους τοῦ σώματός του,
τὸν σκότωσα καὶ ὕψωσα γιὰ σένα
φῶς σωτηρίας.
Πρόδωσα πατέρα καὶ σπίτι
καὶ βρέθηκα μαζί σου στὴν Ἴωλκὸ καὶ στὸ Πήλιο,
- 485 ἄκουσα τὴν καρδιά μου, ὄχι τὴ λογικὴ.
Σκότωσα τὸν Πελία, μὲ τὸν πιὸ φριχτὸ θάνατο ποὺ ὑπάρχει
—τὸν θανάτωσαν οἱ ἴδιες του οἱ κόρες—,
καὶ τὸ σπίτι του ὀλόκληρο τὸ ρήμαξα.

- Ἐγὼ, ἄθλιε ἄνδρα, ἔκανα τόσα γιὰ σένα,
 καὶ ἐσὺ μὲ πρόδωσες γιὰ τὸ κρεβάτι κάποιας ἄλλης,
 490 ἐνῶ εἴχαμε παιδιὰ. Ἄν ἦσουν ἀκόμα χωρὶς παιδιὰ,
 θὰ μποροῦσε νὰ καταλάβει κάποιος
 τὸν πόθο σου γι' αὐτὸν τὸν γάμο.
 Ἡ πίστη στοὺς ὄρκους ἐχάθηκε
 καὶ δὲν μπορῶ νὰ ξέρω τί πιστεύεις,
 πὼς οἱ θεοὶ ἐκεῖνοι δὲν κυβερνοῦν πιά τὸν κόσμο
 ἢ ὅτι τώρα θεσπίστηκαν γιὰ τοὺς ἀνθρώπους νέοι νόμοι;
 495 Γιατὶ γνωρίζεις, βέβαια, καλὰ
 ὅτι τοὺς ὄρκους ποὺ ἔδωσες δὲν τοὺς σεβάστηκες.
 Ἄχ χέρι μου δεξιό, ποὺ ἐσὺ πολλὰς φορὲς τὸ κράτησες,
 καὶ αὐτὸ καὶ τοῦτα τὰ γόνατα.
 Ματαιίως σὰς ἄγγιζε ἰκετεύοντας ἕνας ἀχρεῖος
 καὶ ὅλες μου οἱ ἐλπίδες φάνηκαν μάταιες.
 Γιὰ πὲς μου — θὰ σὲ ρωτήσω σὰν νὰ ἦσουν φίλος,
 500 ὄχι πὼς περιμένω καλὸ ἀπὸ σένα,
 ὅμως, ὅταν θὰ ἔχεις ἐρωτηθεῖ,
 θὰ φανεῖ καθαρότερα ἢ αἰσχροτήτά σου.
 Ποῦ νὰ πάω τώρα; Νὰ πάω στὸ σπίτι τοῦ πατέρα μου;
 Καὶ αὐτὸ καὶ τὴν πατρίδα μου
 τὰ πρόδωσα γιὰ χάρη σου καὶ ἦρθα ἐδῶ.
 Ἡ μήπως στίς δὺς μοῖρες κόρες τοῦ Πελῖα;
 505 Θὰ μὲ καλοδεχθοῦν ἐξάπαντος στὸ σπίτι τους,
 ἀφοῦ ἔχω σκοτώσει τὸν πατέρα τους.
 Ἔτσι εἶναι. Μὲ μισοῦν οἱ δικοί μου ἄνθρωποι
 καὶ ἔχω κάνει ἐχθροὺς γιὰ χάρη σου
 ἐκείνους ποὺ δὲν ἔπρεπε νὰ βλάψω.
 Γι' αὐτὸ καὶ ἐσύ, ἀνταμείβοντάς με,
 ἔκαμες νὰ μὲ μακαρίζουν πολλὰς Ἑλληνίδες.
 510 Ἐγὼ ἢ δύστυχη ἔχω ἐσένα σύζυγο θαυμάσιο καὶ πιστό,
 γι' αὐτὸ θὰ πάρω ξεριζωμένη τὸν δρόμο τῆς ἐξορίας,

δίχως φίλους, μόνη, με τὰ παιδιά μου ὀλομόναχα.
 Ὡραῖο τὸ ὄνειδος γιὰ τὸν νεόκοπο νυμφίο,
 νὰ περιφέρονται πενόμενα τὰ τέκνα του
 515 καὶ μαζί τους ἐγὼ πού σ' ἔσωσα.
 Ὡ Ζεῦ, γιατί γιὰ τὸ χρυσάφι πού εἶναι κίβδηλο
 νὰ ἔχεις δώσει στοὺς ἀνθρώπους σημάδια καθαρὰ,
 καὶ νὰ μὴν ὑπάρχει ἓνα χάραγμα πάνω στὸ σῶμα τῶν ἀνδρῶν
 γιὰ νὰ ξεχωρίζουν οἱ κίβδηλοι;

ΧΟΡΟΣ

520 Εἶναι τρομερὴ ἡ ὄργη, εἶναι ἀγιάτρευτη,
 ὅταν ἐρίζουν ἀνθρωποι πού κάποτε ἀγαπήθηκαν.

ΙΑΣΩΝ

Πρέπει, ὅπως βλέπω, νὰ φανῶ ἀγορητὴς ὄχι ἀδέξιος
 καὶ ὅπως ὁ καλὸς ὁ τιμονιέρης τοῦ καραβιοῦ,
 ξεδιπλώνοντας μόνο ἄκρη ἄκρη τὰ πανιά,
 525 νὰ ξεφύγω, γυναίκα, ἀπὸ τὴ λαίλαπα
 τῆς ἀφόρητῆς σου φλυαρίας.
 Ἐγὼ λοιπόν, ἐπειδὴ ἐπύργωσες τόσο
 τὴν εὐγνωμοσύνη πού σοῦ ὀφείλω,
 λέω πῶς ὁ μόνος ἀπὸ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς ἀνθρώπους
 πού μ' ἔσωσε σ' ἐκεῖνο τὸ ταξίδι ἦταν ἡ Κύπρις.
 Ἐσὺ εἶσαι ἀσφαλῶς ὀξυδερκής,
 530 ὅμως θὰ ἔφερνε ἴσως φθόνο, ἂν ἄρχιζα νὰ λέω
 πῶς ὁ Ἔρωτας μὲ τὰ ἀλάθευτά του βέλη
 σὲ ἀνάγκασε νὰ σώσεις τὸ κορμί μου.
 Ὡστόσο δὲν θὰ ἐπιμείνω σὲ αὐτό.
 Ὅπου λοιπόν μὲ ὠφέλησες, καλῶς ἐγένετο.
 535 Ὅμως, σώζοντάς με, πιὸ πολλὰ πῆρες παρὰ ἔδωσες,
 ὅπως θὰ καταδείξω ἐγώ. Τὸ πρῶτο:
 ζεῖς σὲ γῆ ἑλληνικὴ καὶ ὄχι βάρβαρη·

- γνώρισες τί ἐστὶ δικαιοσύνη καὶ τί θὰ πεῖ
 νὰ ἰσχύουν οἱ νόμοι, καὶ ὄχι ἡ αὐθαιρεσία τῆς βίας.
 Ἡ Ἑλλάδα ὀλόκληρη ἔμαθε γιὰ τὴ σοφία σου
 540 καὶ ἀπόχτησες ὄνομα. Ἄν ζοῦσες στὰ πέρατα τῆς γῆς,
 κανεῖς δὲν θὰ μιλοῦσε γιὰ σένα. Ἐγὼ πάντως
 οὔτε χρυσάφι νὰ ἔχω στὸ σπίτι μου θὰ ἤθελα
 οὔτε νὰ τραγουδήσω πιὸ ἡδονικὰ καὶ ἀπὸ τὸν Ὀρφέα,
 ἂν εἶναι νὰ μὴν ἀκουστεῖ ἡ εὐτυχία μου.
 545 Αὐτὰ εἶχα νὰ σοῦ πῶ γιὰ τοὺς μόχθους μου
 — τὴν ἀναμέτρηση τὴν προκάλεσες βέβαια ἐσύ.
 Γιὰ ὅσα τώρα μοῦ καταμαρτυρεῖς γιὰ τὸν βασιλικό μου γάμο,
 ἐδῶ θὰ σοῦ ἀποδείξω πρῶτον ὅτι φάνηκα σοφός,
 ἔπειτα σῶφρων καί, τέλος, γιὰ σένα
 550 καὶ γιὰ τὰ παιδιὰ μου μέγας φίλος — ἠρέμησε!
 Ὅταν ἔφθασα ἐδῶ ἀπὸ τὴ γῆ τῆς Ἴωλκοῦ
 σέρνοντας μαζί μου πολλὰ συμφορὰς ἀκαταμάχητες,
 θὰ μποροῦσε νὰ βρεθεῖ γιὰ μένα εὐρημα ὠραιότερο ἀπ' αὐτό,
 νὰ παντρευτῶ — ἓνας ἐξόριστος! — τὴν κόρη τοῦ βασιλιᾶ;
 555 Ὅχι βεβαίως γι' αὐτὸ ποὺ πονάει ἐσένα,
 ἐπειδὴ δὲν μὲ ἔθελγε τὸ κρεβάτι σου
 καὶ μὲ εἶχε συνεπάρει ὁ πόθος γιὰ τὴ νέα νύφη,
 οὔτε γιὰτὶ τὸ εἶχα καημὸ
 νὰ ἀναμετρηθῶ μὲ ἄλλους στὴν πολυτεχνία
 — μοῦ φτάνουν τὰ παιδιὰ ποὺ ἀποχτήσαμε, παράπονο δὲν ἔχω.
 Ὁ πρῶτιστος λόγος ἦταν γιὰ νὰ ἔχουμε καλὴ ζωὴ
 560 καὶ νὰ μὴ στεροῦμαστε, ἐπειδὴ ἔχω μάθει πιὰ
 ὅτι τὸν φτωχὸ φίλο τὸν ἀποφεύγουν οἱ πάντες.
 Ἐπειτα, ἤθελα νὰ μεγαλώσω τὰ παιδιὰ μου
 ὅπως ἄξιζε στὸ σπίτι μου,
 νὰ χαρίσω ἀδελφοὺς στὰ παιδιὰ ποὺ ἔχω ἀπὸ σένα,
 νὰ τὰ ἔχω ὅλα τὸ ἴδιο, νὰ τὰ ἐνώσω σὲ ἓνα γένος
 565 καὶ νὰ ζῆσω εὐτυχισμένος. Ἐσὺ τί τὰ θὲς τὰ παιδιὰ;

ΜΗΔΕΙΑ

Γιὰ μένα θὰ εἶναι κέρδος μὲ τὰ παιδιὰ ποὺ θὰ ἔρθουν
 νὰ βοηθήσω αὐτὰ ποὺ βρίσκονται ἤδη στὴ ζωή.
 Ἦτανε μήπως κακὸ αὐτὸ ποὺ σκέφτηκα;
 Δὲν θὰ τὸ ἔλεγες οὔτε ἐσύ, ἐὰν δὲν σὲ πονοῦσε τὸ κρεβάτι.
 Ἔχετε ὥστος φτάσει σὲ τέτοιο σημεῖο οἱ γυναῖκες
 570 ὥστε, ἂν πηγαίνει πρῶμα τὸ πλάγιασμα,
 αἰσθάνεσθε πανευχεῖς, ἂν ὅμως
 συμβεῖ καὶ ἀτυχήσετε κάπως στὸ κρεβάτι,
 ὅ,τι πιὸ ὠραῖο καὶ γοητευτικὸ
 γίνεται γιὰ σᾶς τὸ πιὸ μισητό.
 Ἔπρεπε οἱ ἄνθρωποι νὰ ἀποχτοῦν παιδιὰ μὲ ἄλλο τρόπο
 καὶ τὸ γένος τῶν γυναικῶν νὰ μὴν ὑπάρχει. Καὶ τότε
 575 δὲν θὰ ὑπῆρχε στὸν κόσμο κανένα κακὸ.

ΧΟΡΟΣ

Ἰάσονα, ἐστόλισες θαυμάσια τὸν λόγο σου,
 ὅμως γιὰ μένα, ὅσο καὶ ἂν ἐκπλαγεῖς,
 ἔχεις ἄδικο ὅταν προδίδεις τὴ γυναῖκα σου.

ΜΗΔΕΙΑ

Διαφέρω ἀπὸ πολλοὺς σὲ πολλά. Γιὰ μένα,
 580 ἂν ἓνας εἶναι ἄδικος καὶ συνάμα δεινὸς ρήτορας,
 τοῦ ἀξίζει ἢ πιὸ σκληρὴ τιμωρία. Ἐπειδὴ φαντάζεται
 ὅτι μὲ τὴν εὐγλωττία θὰ σερβίρει ὠραῖα τὸ ἄδικο,
 γίνεται θρασὺς καὶ ἀδίστακτος.
 Ὅμως δὲν εἶναι καὶ τόσο σοφός.
 Τὸ ἴδιο καὶ ἐσύ. Γι' αὐτὸ μὴν ἐπιχειρήσεις
 585 νὰ μοῦ παραστήσεις τὸν καλὸ καὶ νὰ ρητορεύεις.
 Μιὰ λέξη καὶ μόνο θὰ σὲ κατατροπώσει.
 Ὅφειλες, ἂν δὲν ἦσουν κίβδηλος, νὰ μὲ πείσεις πρῶτα
 καὶ ὕστερα νὰ προχωρήσεις σ' αὐτὸν τὸν γάμο,
 ὅχι ἐρήμην τῶν ἀνθρώπων ποὺ σὲ ἀγάπησαν.

ΙΑΣΩΝ

Θὰ ὑποστήριζες, φαντάζομαι, μὲ ζῆλο αὐτὴ τὴν πρόταση,
 ἂν σοῦ μιλοῦσα γιὰ τὸν γάμο, ὅταν ἀκόμα καὶ τώρα
 590 δὲν μπορεῖς νὰπραῦνεις τὸ ἄγριο μένος τῆς ψυχῆς σου.

ΜΗΔΕΙΑ

Δὲν ἦταν αὐτὸς ὁ λόγος· ἦτανε ποὺ καθὼς θὰ ἐγέρναγες
 ὁ γάμος μὲ μιὰ βάρβαρη δὲν βόηθαγε τὸ γόητρό σου.

ΙΑΣΩΝ

Μάθε λοιπὸν καλὰ τοῦτο: Ὁ βασιλικὸς μου γάμος
 δὲν ἔγινε γιὰ μιὰ γυναίκα· ἔγινε,
 595 ὅπως τὸ εἶπα ἤδη ἄλλωστε, γιὰ νὰ σώσω ἐσένα
 καὶ νὰ χαρίσω στὰ παιδιὰ μου βασιλικοὺς ἀδελφούς,
 ποὺ θὰ βλαστήσουν ἀπ' τὴν ἴδια ρίζα
 καὶ θὰ ἴναι ἀσπίδα γιὰ τὸ σπίτι.

ΜΗΔΕΙΑ

Νὰ μὴν ἀξιωθῶ τὴν εὐτυχία ποὺ πονάει
 οὔτε τὰ πλούτη ποὺ πληγώνουν τὴν καρδιά.

ΙΑΣΩΝ

600 Ἄλλαξε, ἂν θέλεις, τὴν εὐχή, δείξου σοφότερη.
 Εὐχῆσου νὰ μὴν πεῖς ποτὲ πὼς εἶναι πόνος τὰ καλὰ
 καὶ νὰ μὴ νιώθεις δυστυχισμένη, ὅταν ἔχεις τὴν εὐτυχία.

ΜΗΔΕΙΑ

Συνέχιζε νὰ προκαλεῖς, ἀφοῦ ἐσὺ ἔχεις ποῦ νὰ πᾶς,
 ἐνῶ ἐγὼ πορευόμαι ὀλομόναχη στὴν ἐξορία.

ΙΑΣΩΝ

605 Ἐσὺ τὸ διάλεξες· μὴν κατηγορεῖς κανέναν ἄλλον.

ΜΗΔΕΙΑ

Κάνοντας τί; Μήπως νυμφεύτηκα και πρόδωσα ἐγώ;

ΙΑΣΩΝ

Καταράστηκες τούς δυνάστες μὲ κατάρεις ἀνόσιες.

ΜΗΔΕΙΑ

Κατάρα θὰ εἶμαι καὶ γιὰ τὸ δικό σου σπίτι.

ΙΑΣΩΝ

Δὲν θὰ συνεχίσω τὴν ἀντιπαράθεση μαζί σου.

- 610 Ἄν ὥστόσο θέλεις νὰ πάρεις κάτι ἀπὸ τὸ βιός μου
 πού θὰ βοηθήσει ἐσένα ἢ τὰ παιδιὰ στὴν ἐξορία,
 λέγε· εἶμαι πρόθυμος νὰ προσφέρω ἀπλόχερα
 καὶ νὰ πέμψω σημάδια στοὺς φίλους, γιὰ νὰ σὲ συντρέξουν.
 Ἄν ἀρνηθεῖς, γυναίκα, θὰ εἶσαι ἀνόητη.
- 615 Ἄν κοπάσει τὸ μένος σου, μέγα τὸ κέρδος.

ΜΗΔΕΙΑ

Δὲν ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ τοὺς φίλους σου
 οὔτε καὶ δέχομαι ὅτιδήποτε ἀπὸ σένα
 — μὴν κάνεις τὸν κόπο νὰ δώσεις.
 Τοῦ ἀχρείου ἀνδρὸς τὰ δῶρα δὲν φέρνουν ὄφελος.

ΙΑΣΩΝ

- Ἐγὼ λοιπὸν καλῶ τοὺς θεοὺς νὰ εἶναι μάρτυρες:
- 620 Θέλω νὰ βοηθήσω ἐσένα καὶ τὰ παιδιὰ μὲ κάθε τρόπο,
 ἐσένα ὅμως δὲν σοῦ ἀρέσουν τὰ καλὰ, καὶ γιὰ ἓνα πεῖσμα
 διώχνεις τοὺς ἀνθρώπους πού σὲ ἀγάπησαν·
 γι' αὐτὸ καὶ θὰ πονέσεις πιὸ πολύ.

(Ἐξέρχεται ὁ Ἰάσων ἀπὸ τὴν ἴδια πάροδο ἀπὸ τὴν ὁποία
 εἶχε εἰσέλθει.)

ΜΗΔΕΙΑ

Πήγαινε· φουντώνει ὁ πόθος σου γιὰ τὴ νεόνυμφη κόρη,
καθὼς μακραίνει ὁ χρόνος ποὺ εἶσαι μακριὰ της.
625 Παντρέψου· καὶ ἴσως, ἂν τὸ θελήσουν οἱ θεοί,
θὰ γίνει ὁ γάμος σου γάμος δακρύων.